

Uchwała z dnia 3.03.2020 roku

Komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Henryka Pietrzaka w dziedzinie nauk społecznych w zakresie dyscypliny nauka o polityce

Na podstawie ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2003, nr 65, poz. 595) z późniejszymi zmianami (Dz. U. 2005, nr 164, poz. 1365) w brzmieniu określonym ustawą z 18 marca 2011 r. (Dz. U. 2011, nr 84, poz. 455) oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. 2011, nr 196, poz. 1165) i rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2011, nr 204, poz. 1200), **komisja habilitacyjna powołana przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Henryka Pietrzaka w dziedzinie nauk społecznych w zakresie dyscypliny nauka o polityce** w składzie:

Przewodniczący:

prof. Roman Kuźniar, Uniwersytet Warszawski

Recenzenci:

prof. Janusz Danecki, Uniwersytet Warszawski

prof. Marek Dziekan, Uniwersytet Łódzki

dr hab. Artur Wejksznar, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Członkowie:

dr hab. Aleksandra Gasztold, Uniwersytet Warszawski

dr hab. Radosław Fiedler, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sekretarz Komisji:

dr hab. Przemysław Osiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Komisja habilitacyjna po zapoznaniu się z autoreferatem, przygotowanymi recenzjami i innymi dokumentami dostarczonymi przez Habilitanta dokonała oceny:

1. osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta,
2. aktywności naukowo-badawczej Habilitanta,
3. osiągnięć w zakresie dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego Habilitanta, oraz
4. dokonań w zakresie współpracy międzynarodowej Habilitanta.

Biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne, popularyzatorskie i organizacyjne, dokonania w zakresie współpracy międzynarodowej Habilitanta, opinie recenzentów oraz opinie wyrażone w toku dyskusji przez członków komisji habilitacyjnej, w wyniku przeprowadzonego w trybie jawnym głosowania (wobec braku wniosku Habilitanta o przeprowadzenie głosowania tajnego zgodnie z art. 18a ust. 9 ustawy) **komisja habilitacyjna podjęła uchwałę zawierającą negatywną opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Henrykowi Pietrzakowi.**

Głosowanie odpowiadało wymogom formalnym sformułowanym w paragrafie 15 ust. 1 rozporządzenia z 22 września 2011 r.

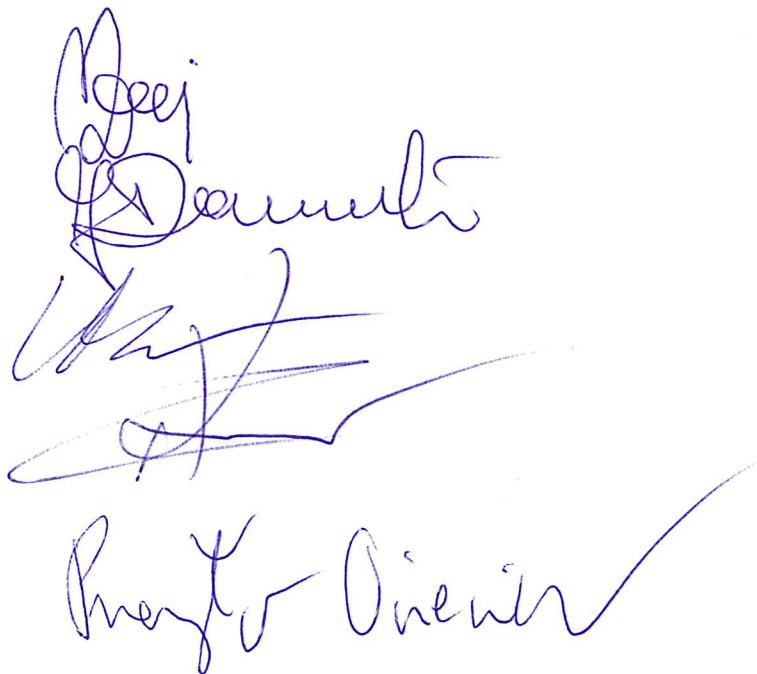
W głosowaniu jawnym uczestniczyło siedmiu członków komisji habilitacyjnej. Siedmiu głosujących członków komisji opowiedziało się za oddaleniem wniosku Habilitanta.

Niniejsza uchwała, zgodnie z artykułem 18a ust. 11 ustawy, ma status opinii dla Rady Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Poznań, 3.03.2020 r.

Załączniki:

1. Uzasadnienie uchwały komisji habilitacyjnej z 3.03.2020 r.
2. Lista obecności na posiedzeniu komisji habilitacyjnej z 3.03.2020 r.
3. Protokół z posiedzenia komisji habilitacyjnej z 3.03.2020 r.

**Uzasadnienie uchwały z dnia 3 marca 2020 roku Komisji habilitacyjnej
powołanej przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów w celu
przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Henryka Pietrzaka
w dziedzinie *nauk społecznych* w zakresie dyscypliny *nauki o polityce
i administracji***

W dniu 3 marca 2020 roku, w siedzibie Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, odbyło się posiedzenie komisji, powołanej przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów celem przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Henryka Pietrzaka. Na mocy decyzji Centralnej Komisji z dnia 2 kwietnia 2019 roku oraz późniejszej decyzji o zmianie w składzie komisji z 8 października 2019 roku [prof. Janusz Danecki (UW) zastąpił prof. Michała Chorośnickiego (UJ) ze względu na konflikt interesów – prof. Chorośnicki był recenzentem monografii wykazanej przez Habilitanta], w jej skład weszli:

Przewodniczący:

prof. Roman Kuźniar, Uniwersytet Warszawski

Recenzenci:

prof. Janusz Danecki, Uniwersytet Warszawski

prof. Marek Dziekan, Uniwersytet Łódzki

dr hab. Artur Wejksznar, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Członkowie:

dr hab. Aleksandra Gasztold, Uniwersytet Warszawski

dr hab. Radosław Fiedler, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sekretarz Komisji:

dr hab. Przemysław Osiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Komisja habilitacyjna przeanalizowała osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta, wykazane przezeń w dokumentacji złożonej dnia 31 sierpnia 2018 roku wraz z wnioskiem o wszczęcie procedur habilitacyjnych do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów.

Podejmując decyzję wzięto pod uwagę:

1. osiągnięcia naukowe, o których mowa w artykule 16 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy;

2. aktywność naukową, wskazaną w artykule 16 ust. 1 ustawy;
3. osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego, wskazane w paragrafie 5 rozporządzenia z 1 września 2011 r.;
4. dokonania w ramach współpracy międzynarodowej habilitanta, o których mowa w paragrafie 5 rozporządzenia z 1 września 2011 r.

Sylwetka Habilitanta

W 1984 roku doktor Henryk Pietrzak ukończył studia magisterskie i uzyskał tytuł magistra na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Promotorem jego pracy magisterskiej („Adaptacja i normalizacja testu inteligencji W. O. Horna do warunków polskich”) był prof. Zbigniew Nęcki. Sześć lat później otrzymał stopień doktora nauk humanistycznych na podstawie dysertacji zatytułowanej „Agresja indywidualna i zbiorowa w sytuacji napięć i konfliktów społecznych”. Promotorem pracy był dr hab. Henryk Białyszewski.

W okresie po 1983 roku był zatrudniony na szeregu stanowisk w kilku uczelniach, w tym na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. Obecnie pracuje jako starszy wykładowca w Katedrze Psychologii Instytutu Pedagogiki, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także jest wykładowcą w Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie.

Osiągnięcie naukowo-badawcze

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, dr Henryk Pietrzak jako swoje główne osiągnięcie naukowe wskazał monografię zatytułowaną *Uwarunkowania współczesnego dżihadu* (Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2017, ss. 556). Recenzentem wyżej wymienionej publikacji był prof. Michał Chorośnicki.

W autoreferacie Habilitant wskazał, iż „współczesna przestrzeń medialna ma dwa społeczne i polityczne zarazem aspekty. W pierwszym należy uwzględniać odbywające się w niej wszystkie bezpośrednie kontakty będące konsekwencją odbywających się w niej relacji interpersonalnych. (...) Drugi jej aspekt dotyczy wszystkich zachowań zbiorowych związanych z kreowaniem samej przestrzeni medialnej, która może stać się narzędziem wspomagania i walki politycznej. Tak też stało się w społecznym ruchu globalnego dżihadu” (s. 2). Monografia stanowiła próbę przedstawienia przestrzeni medialnej i obecności w niej ludzi jako nowego wymiaru politycznego w wymiarze technologicznym, w odniesieniu do społecznych i politycznych aspektów globalnego dżihadu (s. 3). W tym kontekście Autor wskazał na

internetowe portale społecznościowe oraz telefony komórkowe jako elementy rewolucji informacyjnej.

Podczas pracy nad rozprawą, dr Pietrzak skorzystał z metody analizy systemowej. Jak podkreślił, „analiza systemowa zjawiska globalnego dżihadu nie byłaby pełna, gdyby nie przedstawić go w psychospołecznym aspekcie” (s. 8). W jednej z części monografii, Habilitant poddał analizie działalność terrorystyczną „poprzez przedstawienie jej jako świadomej i przemyślanej decyzji człowieka” (s. 8).

W pierwszej części książki przedstawione zostały „kwestie podstawowe, a mianowicie krótki zarys historii terroryzmu oraz znaczenie tego zjawiska dla społeczności współczesnego świata, tak w aspekcie europejskim jak i globalnym” (s. 6). Z kolei w drugiej Habilitant opisał „wybrane aspekty współczesnego świata terroryzmu”. Wskazał także „nowe pola globalnego dżihadu wynikające z dynamiki tego masowego ruchu społecznego opartego na radykalnej i fundamentalnej interpretacji ideologii islamu” oraz ukazał terroryzm „jako formę walki dla realizacji podstawowych celów politycznych i społecznych” (s. 6).

W dalszych częściach książki Habilitant skoncentrował się na predyspozycjach osobowościowych do podejmowania działalności terrorystycznej, z uwzględnieniem zjawiska agresji oraz wyeksponowaniu „powstających w środowiskach zagrożonych zamachami terrorystycznymi dwóch efektów: efektu psychologicznego zagrożenia przeprowadzenia ataku terrorystycznego i tzw. efektu propagandowego” (s. 9). Czwarta część książki poświęcona jest pojęciu globalnego dżihadu. Autor zestawiał „globalny dżihad rozumiany w aspekcie indywidualnego aktu terroru i zarazem działania zbrojnego grup terrorystycznych” z „potocznym, stereotypowym postrzeganiem dżihadu oraz muzułmanów, a także medialnym przedstawieniem zjawiska” (s. 10). Ponadto podkreślił, że „wszystkie prezentacje teoretyczne oraz analizy metodologiczne w ujęciu systemowym globalnego dżihadu pozwoliły na ukazanie tego ruchu w sensie geograficznym” (s. 10).

Ostatnia część monografii wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe zawiera analizę aspektów socjologiczno-psychologicznych i medialnych globalnego dżihadu. W tym kontekście dr Pietrzak zwrócił uwagę, między innymi, na nowe pojęcia takie jak Dżihad 3.0 oraz wykorzystanie nowych mediów przez tak zwane Państwo Islamskie. Jak podkreślił, „pojawia się swoista zależność pomiędzy mediami a zdarzeniami terrorystycznymi, która jest wykorzystywana przez obie strony. Relacja z ataku terrorystycznego jest nie tylko informacją, ale również reklamą dla organizacji, która taki atak przeprowadziła lub wzięła za niego odpowiedzialność” (s. 11).

W konkluzjach, dr Pietrzak podkreślił: „Przedstawiona wyżej koncepcja jest próbą uchwycenia relacji jakie powstają w wyniku określonego typu narracji politycznej w świadomości odbiorców przekazu. Szczególnie istotna staje się treść przekazu medialnego uwzględniającego czynniki psychologiczne, ekonomiczne, ideologiczne i religijne, które w zamierzeniu nadawcy mają wywołać skutki społeczne. Tego typu narracja jest nałożona na strukturę sieci stanowiącej przestrzeń medialną. W świadomości odbiorców daje to poczucie permanentnego konfliktu dziejącego się na różnych poziomach rzeczywistości. Istotna staje się rola zachowań agresywnych oraz specyficzna forma ‘zarządzania strachem’ w kontekście społecznym” (s. 13-14).

Wszyscy trzej recenzenci oraz pozostali członkowie Komisji zwrócili uwagę na szereg błędów i uchybień w monografii, stanowiącej główne osiągnięcie naukowo-badawcze Habilitanta. Przede wszystkim zwrócili uwagę na fakt, że sam Autor nie określił celu pracy jako mieszczącego się w ramach dyscypliny nauki o polityce i administracji. Z kontekstu wynika, że jest to praca z zakresu dyscypliny nauki o mediach i komunikowaniu społecznym, ale nawet to, w opinii jednego z recenzentów, jest wątpliwe.

Zdaniem recenzentów, wymieniona książka nie spełnia podstawowych wymogów i nie uwzględnia obecnego stanu badań nad dżihadyzmem. Habilitant nie tylko pominął szereg ważnych publikacji w języku angielskim, ale nawet te autorstwa polskich badaczy lub przełożone na język polski, na przykład, książki autorstwa Gillesa Kepela, prof. Rafała Krawczyka, prof. Jerzego Zdanowskiego czy prof. Marka Dziekana. Podstawę źródłową monografii stanowi kilka publikacji w języku angielskim i tym samym dr Pietrzak nie skorzystał z wszystkich najważniejszych publikacji, poświęconych zagadnieniu dżihadyzmu. Jednocześnie niektórzy z członków Komisji zauważyli, iż Habilitant nadużywa i traktuje jako główne źródło informacji strony internetowe wątpliwej jakości. Cytuje źródła, które nie mają charakteru naukowego, na przykład, onet.pl, Wikipedia, odkrywcy.pl. Ponadto, wykorzystuje źródła medialne jako wiarygodne i wartościowe pod względem poznawczym, czego nie można zaakceptować.

Ponadto, Habilitant popełnił szereg błędów z zakresu geografii politycznej regionu Bliskiego Wschodu, na przykład, zaliczając Jemen do grupy państw Afryki Północnej. Z kolei wymienianie Nigerii w gronie państw Północnej Afryki i jednocześnie niezaliczenie państw Maghrebu do państw Afryki Północnej, to błędy co najmniej rażące. Czynniki psychologiczne i jego umieszczenie w książce są interesujące, ale na niekorzyść Habilitanta świadczy fakt, iż nie przeprowadził żadnych własnych badań.

W recenzjach pojawiły się także argumenty, wskazujące na chaos pojęciowy oraz przyczynkarskie traktowanie rozmaitych zjawisk w omawianej publikacji, na przykład, odniesienia do „seksualizacji dżihadu”. Doktor Pietrzak nawiązuje też do tak zwanej arabskiej wiosny, choć nie wiadomo, co w tym kontekście ma to wspólnego z dżihadem. W opinii jednego z recenzentów, Habilitant w sposób bezrefleksyjny korzysta z publikacji, które nie mają charakteru naukowego. Co gorsza, powołuje się na duńskiego filozofa Helmuta Nyborga, który jest otwarcie krytykowany, a nawet karany, za publikowanie treści o charakterze islamofobicznym.

Wszyscy członkowie Komisji podkreślili, iż przy uwzględnieniu powyższych uwag, nie można pozytywnie ocenić monografii zgłoszonej przez dr. Henryka Pietrzaka jako głównego osiągnięcia naukowego.

Pozostałe osiągnięcia naukowe

W ramach pozostałych osiągnięć naukowych, dr Pietrzak wykazał trzy monografie autorskie:

- *Agresja indywidualna i zbiorowa w sytuacji napięć i konfliktów społecznych*, WSP Rzeszów 1993;
- *Agresja, konflikt, społeczeństwo*, Wyd. Wyższej Szkoły Społeczno – Gospodarczej, Tyczyn 2000;
- *Następstwa i konsekwencje stereotypowego postrzegania człowieka i świata społecznego*, WSP Rzeszów, Rzeszów 2000.

W dorobku Habilitanta znalazły się także dwie monografie współautorskie:

- *Problemy ontogenetyczne rozwoju człowieka* (współautor: B. Niżankowska – Półtorak), WSP Rzeszów, Rzeszów 1991;
- *Psychologia społeczna w praktyce* (współautor: J. B. Hałaj), Wyd. WSP/UR, Rzeszów 2000, (wydanie drugie UR, Rzeszów 2003).

Dr Henryk Pietrzak wykazał również 47 innych publikacji, głównie rozdziałów w pracach zbiorowych. Tematyka wymienionych pozycji dotyczyła przede wszystkim praktyki politycznej, funkcjonowania systemów politycznych, komunikacji politycznej w mediach oraz ról pełnionych przez rzeczników prasowych i dziennikarzy. Wskazał także trzy inne publikacje złożone do druku.

W opinii recenzentów, słabą stroną dorobku dr. Pietrzaka jest brak jego umiędzynarodowienia oraz niski wskaźnik cytowań. Jedynie jeden artykuł został opublikowany w czasopiśmie naukowym z listy ERIH. Większość publikacji Habilitanta została wydana w czasopiśmie spoza list ministerialnych. Jednakże najpoważniejsza uwaga dotyczyła tematyki publikacji. Nie mieszczą się one w ramach dyscypliny nauki o polityce i administracji. Recenzenci zgodnie wskazali, że jedynie jedna z nich spełnia powyższy warunek.

W tym punkcie należy jednak podkreślić rozbieżności między dwoma recenzentami w ocenie pozostałych publikacji naukowych dr. Pietrzaka. W opinii prof. Dziekana, dorobek ten jest znaczący, choć nie zawiera się w ramach dyscypliny. Z kolei prof. Wejkszner nie uznał go za znaczący pod względem jakościowym. Zwrócił także uwagę na fakt, iż nie zawiera się w ramach dyscypliny nauki o polityce i administracji.

Recenzenci wskazali na brak doświadczenia Habilitanta w kierowaniu międzynarodowymi grantami badawczymi oraz jego znikomy udział w takich grantach w Polsce. Ponadto, dr. Pietrzak nie był nigdy członkiem żadnych konsorcjów lub sieci badawczych. Nie recenzował żadnych projektów międzynarodowych ani publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych. W okresie po uzyskaniu stopnia doktora, odbył jedynie dwa staże, w tym jeden zagraniczny.

Osiągnięcia Habilitanta w zakresie dorobku dydaktycznego

Począwszy od 1983 roku dr Henryk Pietrzak wykazuje się aktywnością dydaktyczną i dysponuje znaczącym doświadczeniem zawodowym. Był promotorem aż 90 prac licencjackich oraz 58 prac magisterskich. Jednakże prowadzone przezeń zajęcia obejmowały przede wszystkim przedmioty z zakresu psychologii, komunikacji społecznej i medialnej, marketingu i reklamy oraz etyki dziennikarskiej. Nie miały zatem związku z tematyką podjętą w głównym osiągnięciu naukowo-badawczym wykazanym przez Habilitanta.

Działalność organizacyjna

Dr Henryk Pietrzak wykazuje się aktywnością w rozmaitych stowarzyszeniach i instytucjach, lecz zakres ich działalności dotyczy prawie wyłącznie tematyki psychologicznej lub kultury i mediów. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz Komisji Zarządzania Kulturą i Mediami PAU w Krakowie. Ponadto, bierze udział w pracach komisji kwalifikacyjnych nauczycieli w CDP w Rzeszowie i Przemyśle oraz jest ekspertem Fundacji im. Kronenberga w Warszawie.

Jak wskazali dwaj recenzenci, jedynie trzy z pięciu wykazanych nagród mają związek z działalnością akademicką. Dr Pietrzak nie był i nie jest członkiem żadnego komitetu redakcyjnego. Jedynie w latach 1987-1988 pełnił funkcje redaktora naczelnego kwartalnika akademickiego „Studia Młodych”.

Popularyzacji nauki

Członkowie Komisji zwrócili uwagę na bardzo niską aktywność konferencyjną Habilitanta. W okresie ponad 20 lat uczestniczył w zaledwie dziewięciu konferencjach oraz seminariach naukowych. Jedynie jedna z nich miała charakter międzynarodowy. Ponadto, tematyka wystąpień nie miała charakteru politologicznego. Do zestawu dokumentów Habilitant nie załączył potwierdzeń tego uczestnictwa.

W kontekście popularyzacji nauki należy wskazać na współpracę Habilitanta z TVP i Polskim Radiem w Rzeszowie.

* * *

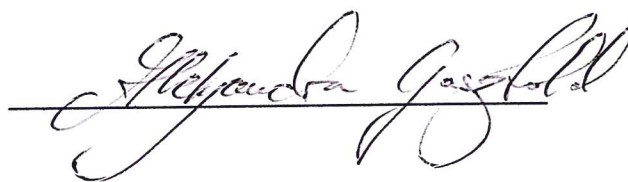
Podstawę dokonanej przez komisję habilitacyjną oceny dorobku naukowo- badawczego, dydaktycznego, popularyzatorskiego, organizacyjnego i w zakresie współpracy międzynarodowej, stanowiły nie tylko zaprezentowane powyżej informacje, zawarte w sporządzonym przez Habilitanta autoreferacie oraz załącznikach jemu towarzyszących. Komisja uwzględniła przede wszystkim negatywne opinie wszystkich trzech recenzentów wyznaczonych w postępowaniu habilitacyjnym, opinie pozostałych swych członków oraz wnioski wynikające z dyskusji, która odbyła się w dniu 3 marca 2020 roku.

Podsumowując argumenty i oceny zawarte zarówno w recenzjach, jak i przedstawione podczas posiedzenia Komisji, Przewodniczący Komisji – prof. Roman Kuźniar zgłosił wniosek o wyrażenie opinii w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Henrykowi Pietrzakowi. W tym celu zarządził głosowanie jawne.

W opinii wszystkich członków Komisji, Habilitant nie spełnia większości wymogów ustawowych, w tym tych najistotniejszych. Tym samym, **komisja habilitacyjna przyjęła uchwałę, zawierającą negatywną opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Henrykowi Pietrzakowi w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.**

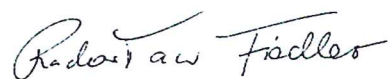
OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany **dr hab. Aleksandry Gasztold** oświadczam, że w dniu 03 marca 2020 roku uczestniczyłam w posiedzeniu komisji habilitacyjnej **dr Henryka Pietrzaka** na zasadzie telekonferencji oraz znana jest mi treść uchwały podjętej przez komisję habilitacyjną.

A handwritten signature in black ink, reading "Aleksandry Gasztold", written over a horizontal line.

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany **prof. UAM dr hab. Radosław Fiedler** oświadczam, że w dniu 3 marca 2020 roku uczestniczyłem w posiedzeniu komisji habilitacyjnej **dra Henryka Pietrzaka** na zasadzie telekonferencji oraz znana jest mi treść uchwały podjętej przez komisję habilitacyjną.

A handwritten signature in black ink, reading "Radosław Fiedler". The signature is written in a cursive style with a large initial 'R' and a long horizontal stroke extending from the 'l'.